

Будимпештанско-бечка декларација о Европском простору високог образовања

12.март 2010.године

1. Ми, министри одговорни за високо образовање у земљама учесницама Болоњског процеса, састали смо се у Будимпешти и Бечу 11. и 12. марта 2010. да покренемо Европски простор високог образовања, како је предвиђено 1999. године.

2. На основу наших критеријума за земље чланице, поздрављамо Казахстан као нову земљу учесницу у Европском простору високог образовања.

3. 1999. године Болоњска декларација је поставила себи за циљ да 2010. године Европа постане међународно конкурентна и атрактивна Европска зона високог образовања, гдје ће институције високог образовања, подржане од чврсто приврженог особља, моћи да испуне своје различите мисије у друштву знања; гдје ће студенти-корисници мобилности, са једноставним и праведним признавањем квалификација, моћи да нађу њима најподесније путеве образовања.

4. О 1999. године, 46 (47) земаља потписница Европске културне конвенције, придружило се овој визији и направило значајан напредак у правцу њеног достизања. У јединственој заједници између државних управа, високообразовних институција, студената и особља, заједно са послодавцима, агенцијама за осигурање квалитета, међународним организацијама и европским институцијама, активирали смо низ реформи да би изградили Европски простор високог образовања утемељен на повјерењу, сарадњи и поштовању различитости култура, језика и високообразовних система.

5. Болоњски процес и Европски простор високог образовања који из њега произлази, који су, без преседана, примјери регионалне, међуграничне сарадње у високом образовању, подигли су значајно интересовање у другим дјеловима свијета и учинили европско високо образовање видљивијим на глобалној мапи. Поздрављамо ово интересовање и радујемо се интензивирању наше политике дијалога и сарадње са партнерима широм свијета.

6. Упознати смо са независном оцјеном и извјештајима заинтересованих страна. Поздрављамо њихову потврду да се институције високог образовања, особље и студенти све више поистовјећују са циљевима Болоњског процеса. Иако је много тога постигнуто у примјени Болоњских реформи, извјештаји илуструју да се акционе линије Европског простора високог образовања, као што су реформа степена образовања и студијских програма, осигурање квалитета, признавање, мобилност и социјална димензија примјењују различито. Недавни протести у неким земљама, дјелимично усмјерени против

развоја и мјера које се не односе на Болоњски процес, подсејтели су нас да неки од Болоњских циљева и реформи нису били правилно примијењени и објашњени. Примамо знању и слушаћемо гласове критике особља и студената. Уочавамо да су прилагођавања и даљи рад, који укључује особље и студенте, неопходни на европском, националном и посебно институционалним нивоима да би се достигао Европски простор високог образовања какав ми предвиђамо.

7. Ми, министри, обавезујемо се на пуну и правилну примјену договорених циљева и агенде за сљедећу декаду утврђених Leuven/Louvain-la-Neuve комуникеом. У блиској сарадњи са установама високог образовања, особљем, студентима и другим заинтересованим странама повећаћемо наше напоре како би постигли реформе које су на путу, и омогућили студентима и особљу да буду мобилни, побољшају наставу и учење на институцијама високог образовања, побољшају запошљивост свршених студената и обезбиједи квалитетно високо образовање за све. На националном нивоу, тежимо да побољшамо комуникацију и разумијевање Болоњског процеса међу свим заинтересованим странама и друштву у цјелини.

8. Ми, министри, поново се опредјељујемо за академску слободу, као и аутономију и одговорност институција високог образовања као принципе Европског простора високог образовања и наглашавамо улогу институција високог образовања у подстицању мирољубивих демократских друштава и јачању социјалне кохезије.

9. Примамо знању кључну улогу академске заједнице – институционалних лидера, наставника, административног особља и студената – која треба да допринесе да Европски простор високог образовања постане реалност, и који ће обезбиједити онима који уче стицање знања, вјештина и компетенција за унапређивање њихових каријера и живота као демократских грађана, и који ће допринијети њиховом личном развоју. Препознајемо да је потребна боља подршка друштва како би особље испунило своје задатке. Обавезујемо се да ћемо радити на ефикаснијем укључивању особља и студената у примјени и даљем развоју Европског простора високог образовања. Дајемо пуну подршку учешћу особља и студената у структурама које доносе одлуке на европском, националном и институционалним нивоима.

10. Позивамо све укључене учеснике да омогуће инспиративно окружење за рад и учење и да подстичу учење у коме је студент централна фигура, како би се онај који учи оспособио у свим облицима образовања, омогућавајући најбоља рјешења за одрживе и флексибилне путеве учења. Ово, такође, захтијева сарадњу наставника и истраживача у међународним мрежама.

11. Ми, министри, потврђујемо да је високо образовање јавна одговорност. Обавезујемо се, без обзира на тешка економска времена, да осигурамо да институције високог

образовања имају неопходне ресурсе унутар оквира који обезбјеђује и надгледа државни ауторитет. Убијеђени смо да је високо образовање главни покретач социјалног и економског развоја и иновација у свијету, који је све више заснован на знању. Ми, стога, улажемо додатне напоре у смислу социјалне димензије, са циљем да омогућимо једнаке могућности за квалитетно образовање, поклањајући посебну пажњу недовољно заступљеним групама.

12. Ми, министри одговорни за Европски простор високог образовања, тражимо од Болоња follow up група да предложи мјере за олакшање правилне и пуне примјене договорених Болоњских принципа и акционих линија широм Европског простора високог образовања, посебно на националном и институционалном нивоу, између осталог, развојем додатних метода рада, као што су узајамно учење, студијске посјете и друге активности размјене информација. Континуираним развојем, побољшањем и јачањем Европског простора високог образовања, даљом синергијом са Европским истраживачким простором, Европа ће моћи да се успјешно суочава са изазовима сљедеће декаде.

13. Наша наредна Министарска конференција на којој ћемо евидентирати напредак и усмјерити Leuven/Louvain-la Neuve агенду напријед, биће одржана у Букурешту, Румунија, 26-27. априла 2012.